

KANSEN GENOEG

De mensen die ervoor hebben doorgeleerd, zijn het niet met elkaar eens: is het herstel van de economie nu wel of niet structureel? Feit is wel dat er kansen genoeg zijn om met name de export (weer) op een hoger niveau te brengen. We hebben immers niet alleen de kennis, maar ook de producten en de diensten die in het buitenland zeer gewaardeerd worden.

Op dit moment maken veel mensen en groeperingen zich druk over het TTIP-verdrag dat we al of niet met de Verenigde Staten gaan sluiten. De voorstanders roepen dat dit wel 2% meer groei kan betekenen voor onze nog steeds kwakkelende economie, anderen zijn mordicus tegen dat verdrag omdat het de (Europese) markt open zou zetten voor allerlei ongewenste praktijken en producten, zoals genetisch gemodificeerd voedsel.

Een ander heet hangijzer is de Brexit: gaat Groot-Brittannië in het binnenkort te houden referendum kiezen voor een exit uit de EU, of blijven de Britten toch gezellig bij ons nog steeds uitdijende clubje? Een exit zou grote gevolgen hebben voor de handel met het Verenigd Koninkrijk, zo voorspellen allerlei economen.

Politieke spelletjes hebben ook nadelige invloeden op de economieën, denk maar aan de boycot van Rusland op ons fruit: daar zouden ineens beestjes in zitten. Nooit bewezen, en dus twijfelachtig. Maar wel een feit: de export naar dat land stagneerde, met grote financiële gevolgen voor de telers hier te lande. Wereldwijd zijn er ook genoeg problemen: de economieën in de zogeheten BRIC-landen (Brazilië, Rusland, India, China) blijken ook niet meer zo snel te groeien, al heeft dat niet zoveel invloed op onze eigen welvaart.

Handelsgeest

Maar we blijven bezig om die welvaart in stand te houden en als het even kan, nog verder te vergroten. Want de bovengenoemde bedreigingen zijn weliswaar ernstig te noemen, maar we zijn en blijven nu eenmaal een handelsnatie, met een handelsgeest. Oud-premier Balkenende riep eens op om de VOC-mentaliteit terug te halen, maar feitelijk zijn we daar nooit mee gestopt. We zijn altijd wel bezig geweest, de internationale handel te stimuleren, al hebben wij in het verleden ook wel meegedaan aan boycots: denk aan de Sunkist-sinaasappelen uit Zuid-Afrika waar toendertijd nog de apartheid heerste. Ook hebben we boycots omzeild, denk maar aan de geavanceerde nachtkijkers die Hollandse Signaal leverde aan ongewenste klanten. Handel is leidend, en stilstand is achteruitgang. En als een internationale boycot tegen een land wordt opgeheven, zijn wij vaak de eersten die daar weer handelsbetrekkingen mee aanknopen. Zo is minister Henk Kamp begin mei met een grote handelsdelegatie

van 45 bedrijven naar Iran geweest, om weer contracten te kunnen afsluiten voor leveringen door Nederlandse ondernemingen. Ook ons koningshuis wordt regelmatig ingeschakeld om internationale contacten op handelsgebied te leggen of te intensiveren: op zijn reizen wordt Willem-Alexander vaak vergezeld van een grote handelsmissie. Het zou te ver gaan om te term koning-koopman weer van stal te halen, maar feit is dat onze vorst een belangrijke rol speelt in het promoten van ons (en zijn) land.

Andere manieren

De internationale ontwikkelingen nopen ons echter regelmatig om onze handelsactiviteiten op te schorten, of andere manieren te vinden om toch een rol van betekenis te kunnen (blijven) spelen op het internationale handelsplatform. Als gevolg van de invloed vanuit de lagelonenlanden heeft onze maakindustrie

“Maar we blijven bezig om die welvaart in stand te houden en als het even kan, nog verder te vergroten.”

forse klappen opgelopen: topkwaliteit werd minder belangrijk dan de prijs. De laatste jaren is het besef echter doorgedrongen dat we die maakindustrie nieuwe impulsen moeten geven, en wel door innovatief te zijn. Wat ze in de Achterhoek de Smart Industry noemen: slimmer ondernemen, zorgen voor baanbrekende producten en ontwikkelingen. Die impulsen worden gegeven door het intensieve samenwerkingsverband dat de zogeheten drie O's zijn aangegaan: Onderwijs, Overheid en maatschappelijke Organisaties, ook wel de triple helix genoemd. Kort door de bocht: de overheid faciliteert, het bedrijfsleven biedt werkgelegenheid, onderwijsinstellingen stimuleren techniekopleidingen en omscholingstrajecten. Samen initiëren ze trajecten om weer nieuwe mogelijkheden en kansen te ontwikkelen.

Toonaangevend

Die trend van het vinden van andere specialismen om in uit te blinken speelt niet

alleen in de Achterhoek, en niet alleen op het gebied van techniek. Rondom de Wageningen Universiteit en Research center (WUR) is de FoodValley ontstaan, wereldwijd toonaangevend op het gebied van voedselonderzoek; rondom Arnhem en Nijmegen is de Health Valley ontstaan, wereldwijd toonaangevend op het gebied van Life Sciences; rondom de TU Delft is RoboValley gesticht, de hub voor innovatoren op het gebied van robotica. En zo zijn er nog wel meer voorbeelden te noemen van branches en industrieën waarop ons kleine landje heel groot is (geworden).

Creativiteit

Handel zit nu eenmaal in onze genen, maar de laatste decennia is daar een belangrijke en bepalende factor bijgekomen: het talent om innovatief te zijn. Op sommige gebieden heeft onze export flinke klappen gehad, maar andere gebieden vertonen daarentegen groei: zo hebben we vorig jaar een record hoeveelheid aardolieproducten verhandeld (benzine, diesel, stookolie), en een record hoeveelheid varkensvlees uitgevoerd (ter waarde van € 1,7 miljard). De Rotterdamse haven behoort nog steeds tot de grootste ter wereld, en de Tweede Maasvlakte biedt weer ruimte voor verdere ontwikkeling. Onze innovatieve talenten en creativiteit bieden weer geheel nieuwe kansen op gebieden die soms enkele jaren geleden nog niet eens bestonden. Denk aan de al genoemde robotica, maar ook aan het ontwikkelen van computergames, om maar een voorbeeld te noemen.

Handel zit ook in het aantrekken van toeristen en internationale congressen. Amsterdam kan de stroom toeristen bijna niet meer aan, en de laatste maand struikelde je in Noord-Holland over de Chinezen en Japanners die de Keukenhof en de bloemenvelden bewonderden. Vergadercentra als de RAI in Amsterdam en de Jaarbeurs in Utrecht breiden uit, Schiphol wil verder groeien, en ga zo nog maar even door met het noemen van positief nieuws voor onze economie.

Kansen genoeg dus, en dankzij onze creativiteit in combinatie met onze handelsgeest kunnen we die kansen ongetwijfeld verzilveren. Dat zou een nieuwe invulling kunnen zijn van de afkorting VOC: Vooruit dankzij Ondernemerskracht en Creativiteit. ■